

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben bármikor kordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttől és
 szombatig, kivételével.

Erkeresztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszedésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 25.

Ki volt nagyobb?

Nemrég ünnepelte a világ Kolumbus emlékeztét. Az új és az óvilág össze-
 öleltek s az Atlanti-oceán mindkét
 partján impozáns ünnepélyeken emlé-
 keztek meg a nagy férfiuról.

Mit szölt volna az ünneplő világ, ha
 valaki komoly képpel előáll s azt mondja:
 legyen vége az ünnepélyeknek! Rontsátok
 le Kolumbus szobrai, szórjátok szét
 hamvait a világ négy tája felé! Az ün-
 nepi beszédek, ódákat dobjátok tűzbe!
 Szakítsátok szét a történelmi műveket,
 melyek Kolumbus dicsőségét hirdetik,
 mert nem Kolumbus fedezte fel Ameri-
 kát, hanem néhány normann kalóz, az
 ezredik év körül...

Ezt a komoly képű valakit, a kaló-
 zok prókátorát körülbelül a Lipótmezőn
 kvártélyozták volna el. Azt mondták
 volna neki: ha kalózkokról beszél, azt
 foglalja dicsőítő beszédbe, hány hajót
 süllyesztettek el, hány embert fosztottak
 ki, hányat gyilkoltak meg: Lehet, hogy
 fosztogatás közben kikötöttek azok a vi-
 torlás zsiványok Amerikában is. De miért?
 Csak azért, hogy raboljanak. A felfede-
 zés dicsősége csak azé lehet, a ki a
 lángelmék csodás kitartásával, szent lel-
 kesedéssel törekedett az új partok felé;

ez a dicsőség nem illehet közönséges
 kalózokat.

Nálunk pedig szabadon jár és ir egy
 csomó ember a kalózok érdekében.

Nap-nap után halljuk szóban és ol-
 vassuk írásban, hogy az a béke, mely a
 nemzet és a király akaratából a szövet-
 kezett ellenzékelt juttatta kormányra, vol-
 taképp a gyászos emlékeztető haladópart
 érdeme. Csak az látszik még vitásnak,
 melyik gyönyörűséges haladóparti polgár-
 társunk fenkölt homlokára fonjuk hát a
 babért?

Valóban, nehéz eldönteni, melyik volt
 szebb, melyik dicsőbb, melyik nagyobb?

Az-e, a ki összeszedte az újpesti
 csirkefogókat s 5 forintjával csinált be-
 löklük haladóparti polgárok küldötségét?

Az-e, a ki az éjjeli ügyészeket és
 vizsgálóbírákat kopószolgálatra rendelte
 ki a hasafias sajtó ellen?

Az-e, a ki ő felsége vitéz generálisá-
 nak a legvakmerőbb ferdítéseket adta
 szájába felolvasások, beszédek és interv-
 júk alakjában?

Vagy az, aki elkobozta a sajtószab-
 sádságot és sorra lefoglalta a leghazafia-
 sabb, legkomolyabb lapokat?

Vagy talán az, aki felkavart e hazá-
 ban minden szemetet, szövetkezett ha-
 zátlan, mindenkinek eladó söpredékekkel,
 tisztos, becsületes hazafiakat elcsapott és
 csendőrökkel hurcoltatott ki hivatalaik-
 ból, aztán a zálogházból vagy a fogház-
 ból kiválasztott nullákat ültette helyükbe?

Az-e, aki nem átalított a legalkot-
 mányosabbnak nevezett királlyal aláírni
 egy manifesztumot, melyben az ország-
 gyűlés összehívása felől rendelkező, és-
 küvel megerősített törvény megszegése
 adatik tudtul a magyar korona országai
 minden népeinek?

Oh, van itt választék bőven! Tessék
 kikeresni a nemzet hátlárára érdemes
 férfiut! A legszebbet, legdicsőbbet, leg-
 nagyobbbat: aki létrehozta a békét. Mert
 köztük van ő is. Az semmit sem tesz,
 hogy a béke rossz, mert 40 év mulasz-
 tásait büneit nem hozta helyre 4 hónap
 alatt. Ez akkor áll, mikor az új kor-
 szak embereit kell szidni. De ha a béke
 áldásairól van szó, akkor csakhamar
 oda azt a babért azoknak, akik a
 nemzet elnyomásából jövedelmező üzletet
 csináltak.

Sok felháborító doigot művelt a ha-
 ladópart, míg uralman volt. Hanem a
 rekordot ezzel a szemérmellen, kihívó,
 idegen tollakat elorozó dicsekedéssel
 éri el.

Ezzel a rekorddal meg is eléged-
 hetik; egyebet ugyan el nem ér. A kaló-
 zokról tudjuk, hiszen meg van örökölte,
 hol és hogyan garázdálkodtak. Ha ezen-
 közben érintettek is néhány — mástól
 származó — gondolatot, amely a békebe
 belefoglaltatott, hát ez is csak a saját
 vágyuk, nem pedig a nemzet érdekében
 történt.

A kalóz csak kalóz marad; ha rab-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lelkiismeretvizsgálat.

Irta: Molnár Károly:

Tavaszi illattal volt tele a levegő. Vidám
 fecskerajok usztak a levegő kék tengerében.
 Zöld minden a tágas mezőn, amelynek ezer
 kis virága közül zümmögve zugott az arany-
 légy egyhangú zöngése. Messze távoli zaja hal-
 latszott robogó vonatnak, melynek füstje, mint
 nehéz lelkiismeret feküdt a pályatest felett.

Zöld buzavetés, távoli zugás, méla kolomp
 olykor elhaló szólása, pacsirtadal, fecskecsapat,
 illatos levegő: ez hát a tavasz! Végtelen rónatáj,
 szabad természet, korlátlan szabadság: ez az én
 lelkeim tavasza!

Erre már felkiáltott magában Ákos s vékony
 botjárul végig paksolta az utsalgyermek-
 lánctű sárga bokrétaát.

Lelkében ujjászülöttnek érezte magát.
 Bódult a boldogságtól s áldotta a végzet percét,
 mely fülebe sugá a minap:

— Hagyd itt a papnevelde szűkös korlá-
 tait, eredi, élvezd tavaszod minden gyönyörű-
 séget ígérő óráit!

S ő győzedelmeskedni engedé a szunnyadó

kétségek hazug szörnyszülöttét, a balga elhatá-
 rozást, mely lerázni ösztökélte magáról az egy-
 szerű, de derűsen nyugodt élet porát, s meg-
 futott Isten olajától, mely szolgájává avatta
 volna mindörökre.

Mint marasztották társai! Mint kérték: ne
 hamarkodja el dolgát! Gondolkozzék, hisz pár
 hete van még csak a szentelésig! ... Igaz,
 akkor megrendíték jóbarátainak felhozott aggályai,
 de egy percre csak s ő bár könnyteli szemek-
 kel — bucsut mondott az ismerős komor
 falaknak ... Nem gondolt arra, e bucsuzot
 mit taszit el magától.

Szülőfalujában való tartózkodásának ez
 első délutánján körutra indult, a rég nem
 látott ismerős tájékon.

A tavasz minden mosolygását önmagának
 foglalá le. Jól esett lelkének önzön azt elhítenni
 magával, hogy ez, mit két szemé lát, minden
 minden az övé: mosolygás, élet, napsugár,
 szabadság!

Igy csatangolva a réten át, haladt az erdő
 felé, melynek hűs bokrai alatt tavaly még mint
 kispap pihente egy-egy kirándulás édes fáradsá-
 gait.

Mint közelebb ért melázó lépteivel a lomb-
 sátoros pihenő felé, bájos kép tűnt szemébe.

Dudorászó karcu lány állt az erdő szélén
 gyöngyvirág csokorral kezében. Közben lele-
 hajolt s gondosan szaporitgatá csokorkáját.

Akos egy percre megállt. A vidámszöld
 alapon e fehérbe öltözött lányka lecsüngő piros
 szallagu pipacsbokréta nagy kerti kalapjával
 úgy tetszett, szebb, mint az erdő bohó tündér-
 gyermeke, amilyenekről valamikor réges-régen
 dajkamésékben hallott.

A leány nem vette észre Ákost. Pajkosan
 szökölt egy virágtól a másikig s hangosan fel-
 kacagott, ha hangja dudorászás közben néha-
 néha elsiklott az igazi melódiáról.

A fiatal ember megindult feléje.

Most észrevette a leány. Megrettent elő-
 szőr, azután, mint aki ismerőst lát az arca fel-
 derült s nagy kalapjának két szélét lefogva az
 itt alakult tölcseren keresztül mint messze-
 látón nézte Ákost.

— Isten hozta, Akos, — válaszolt annak
 köszönetére s kezét nyújtott — Hogy hogy,
 ön így? Talán ...

— Oh nem küldtek erőszakkal, — mondá
 Akos zavar nélkül, jószántamból léptem ki.

— De hogyan, miért? beszélje el! És nem
 sajnálta ott hagyni a pályáját? Hiszen már oly
 közel állott céljához! Mert ugye, nem sokára

Értesítés

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására, hozni, hogy a
 mai kor igényeinek megfelelő **szabó-üzletet** nyitottam,
 katonai és polgári hol is legkitűnőbb bel- és külföldi szövetek dus választékát bocsájtom a
 n. é. közönség rendelkezésére pontos ki-
 zso gálás, valamint szolid árak mellett.

Tisztelettel

Grünfelder János,

katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Szent János-utca 2.

lásai közben kegyeletes ereklyetárgyakat zsebre is tett, azért még nem fogunk neki szobrot állítani. A haladópart pedig csak azon versenyezhet, melyik tagja volt nagyobb a nemzet pusztításban. Erről tessék beszélni, ha már okvetlenül beszélni akarnak.

Dr. K. A.

Tóth János államtitkár A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot hozza:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Tóth János országgyűlési képviselőt, magyar képviselőház ház-nagyát, vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá kinevezem.

Kelt Ischlben, 1906. évi augusztus hó 17-ikén.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Gróf Apponyi Albert, s. k.

Kossuth Ferenc Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap délután 1 órakor Herkulesfürdőről Budapestre érkezett. Az állomáson Sztérényi államtitkár és Draskócz állomásfőnök fogadták. Kossuth mosolyogva fogadta őket, azután Sztérényit karonfogva egy ideig élénken elbeszélgetett vele, miközben többször mondta a miniszter, hogy pompásan érzi magát. A miniszter a pályaudvarról lakására hajtatott.

Az 1907. évi állami költségvetés. Az 1907. évi állami költségvetés előmunkálatai a legtöbb rezort miniszteriumban már elkészültek. Sőt a legtöbb miniszterium már át is küldte a rezortjába vágó költségvetést a pénzügyminiszteriumba, ahol a költségvetést összeállítják. A szünet után megtartandó első minisztertanács már foglalkozni fog a költségvetéssel, hogy az 1907. évi irányzatot megállapítsa s hogy így a költségvetési tervezet minél előbb a képviselőház elé terjeszthető legyen. Előbb azonban a két miniszterelnöknek a közös miniszterekkel egyetértőleg a közös költségvetés előirányzatát megállapítania, hogy az állami költségvetésbe bevehető legyen.

Ez a tanácskozás a legközelebb meg lesz tartva.

A kibontakozás dolga. Minthogy Pester Lloyd fentartja a béke létrejöttéről tett közléseit, amelyekkel mi is megismertettük olvasóinkat, a Magyar Tudósító fel van hatalmazva illetékes helyről annak kijelentésére, hogy a P. L. közleménye egyáltalán nem igaz. Annyi igaz, hogy Fehérváry eleinte csak a függetlenségi párttal akarta a kibontakozást megalkotni, de Kossuth ragaszkodott hozzá, hogy az egész koalíció számba jöjjön. Más kombinációka nem volt hajlandó Kossuth belemenni.

A Székely társaság tiszteleti tagjai. Marosvásárhelyről jelentik: A Székely-társaság tegnap tartott ülésén Sztérényi József kereskedelmi miniszteri államtitkár és dr. Sebess Dénes budapesti táblabíró, mint a székely tagosítási ügyek osztályfőnökét, tiszteleti tagjává választotta.

Az 53. német katolikus nagygyűlés.

Kedden, a nagygyűlés harmadik napján a nyilvános gyűlésen kívül még egész sor mellékgyűlés volt, ahol a legkülönbözőbb egyesületek jöttek össze Németország minden részéből a maguk speciális ügyeinek a megvitatására.

Köztük volt a *Szent Vince-egyesület* évi közgyűlése igen tanulságos.

Igen látogatott volt a katolikus kereskedő egyesületek kongresszusa.

A katolikus kereskedők és kereskedősegédek szövetségének jelszava »*Erlich in Handel, sristlich in Wandel.*«

A *katolikus tanítók gyűlésén* elragadó szónoklatokat hallottunk az állam által fizetett tanítók részéről a katolikus nevelés elsőbbsége érdekében.

Délelőtt 10 órakor jöttek össze a *papi alkoholelles szövetség* tagjai, délután pedig a »Kreuzbündnis (alkoholelles szövetség)« tartott gyűlést, amelyen a katolikus mértékletességi mozgalom vezető emberei tanácskoztak. Este a különféle mértékletességi egyesületek ünnepélyt tartottak, amelyen különös

érdeklődést keltettek Ariens hollandiai kiküldött fejtegetései.

Este nagy *népünnepély* volt a nagy német katolikus költő, *Eichendorff* emlékeztetére, amelyen a közönség a költészet és zene legnemesebb élvezeteiben gyönyörködhetett.

Egyház-műipari kiállítás.

Mint minden évben, úgy az idén is gyönyörű egyház-művészeti kiállítást rendeztek a katolikus nagygyűlés alkalmával. A pompás és érdekes gyűjtemény a városi muzeum emeleti termeiben van elhelyezve.

A közönség nagy előszeretettel látogatja a város képművelését is, amelyet a Krupp-család adományai gazdagítottak.

Negyedik nap.

A kora reggeli órákban élénk volt már a mai napon a város képe. Ajtatosságra készültek az összegyülekezett német katolikus hívők: zarándoklatra a szomszédos Werden városkába. A zarándoklat különvonat szállította Werdenbe, ahol Dingelstad münsteri püspök apát-sági temetőben pontifikális misét mondott és a híres münsteri minorita egyházi szónok P. Dominikus szentbeszédet mondott, mely után a résztvevők megtekintették a kriptát, majd visszatérnek Essenbe.

Fő eseménye volt a mai napnak a szent-szék rendkívüli követének megérkezése.

A harmadik zárt ülés.

Délelőtt 11 órakor kezdődött élénk részvétel mellett a harmadik zárt ülés, melyen a megjelent óriási lelkesedéssel üdvözölve *Vanuelli* bíboros, a pápa kiküldöttje *Fischer Müller* és *van Branden* püspökök kíséretében. A bíboros báró *Twickel* alelnök üdvözölte és hangsúlyozta, hogy első eset az, hogy a bíboroskollegium egy tagja a pápa direkt megbízásából jelent meg a nagygyűlésen. «Orómmal és nagy elégtétellel jelenthetem ki — így szólt — hogy ez a legnagyobb elismerés, ami eddig katolikus nagygyűlést ért.» Lelkes éljenzés hangzott fel ezekre a szavakra, melyekre a bíboros olasz nyelven válaszolt és a Szentatya megbízásából apostoli áldásban részesíté a jelenlevőket.

Az összes jelen levők térdén állva fogadták a pápai áldást, majd percekig ünnepelték a pápa kiküldöttjét.

Délután 5 órakor kezdődött a

felszentelték volna, vagy hogy is mondják maguknál?

Ennyi kérdésre keresgetve a feleletet először szóltanul indult meg Akos az erdő felé és mellette Ida.

— Miért hagytam ott? Kérdé Akos — mert nem vagyok a tulság embere... A leány nem vette észre, de ő érezte a vád súlyát. — Nem sajnáltam ott hagyni? — fojtató — nem, mert cserébe két ily szép buzavirágkék szemben gyönyörködhetem most is. — E szavakra maga is elpirult, a leányka meg felkiáltott:

— Ha bókolni fog, vissza fordulok! — De látszott rajta, hogy nem fog visszafordulni... Aztán beszéljen valamit a maguk életéről...

Igy sétáltak kacagva sokáig Akos meg a jegyzőjük leánya.

— Hát most mi a szándéka? kérdé végre mosolyogva Idus.

— Most? és elmerengett Akos a susogó lombokon — szeptemberben felmegyek Pestre, beiratkozom tanárnak.

— Ez mind szép de érez-e magában hivatást e pályára? Mert oda rettentő türelem és a tanításhoz nagy önfeláldozás kell nemde?

— Igen igen, de ez majd jó magától. De mi ez, itt volnánk egészen?

— És az erdő délelőti félhomályából titokzatosan bontakozott ki egy kis erdei kápolna a fák lombjai közül.

— Igen, mondá Idus — a Mária kápolnánál vagyunk az erdőben.

— Oh ez a mi kápolnánk! kiáltott fel önkénytelenül Akos.

— Az a maguké! A katolikusoké.

Akos egy hosszú pillantással nézte végig a leányt, amely pillantásban a lobbanó szíj pillantását egy sajnálkozó gondolat követte nyomban ilyenformán: igaz, te, leányom, kálvinista vagy. — Ezt már meg nem tagadhatta önmagától.

— No nem jön be? Kérdé hangosan Akos — de olyan hangon, melyre okvetlen tagadó választ várt. Bocsnat pár percre én benézek, rég jártam e tájon.

— Csak menjen, én majd odakün pihenek s egy fatörzsre ül.

Ballagott Akos (a vén diák.) a kis szentély felé s torka profán dalt dudolt öntudatlanul. Régen jártam én ezen a tájon, eszembe jut régmúlt boldogságom!

Boldogság? Aztán ez már elmúlt...? Hisz a délután azt mondta magában, hogy most boldog! Melyik hát az igaz...?

No az az egy már igaz, hogy nagyon csapongó lelked van, fiam, — gondolá Akos — az elébb Idusért tűzbe tetted volna a kezéd, most meg szorong a szived e kápolna viszontlátásán.

No még le is térdelsz az oltár előtti térdplőre s szemeid az Immaculata oltárképére meresztve bámulsz... először gondolat nélkül, azután gondolkodol... és kezdett gondolkodni.

... Mondhatom, gyatra názolás (talán még mennyei szüzet láttál rajta.) Mennyivel szebb a szeminárium oltárképe! ott finom vonások, nagyszerű megvilágítás, remek arcél, élénk színezés!... ja, persze, ez csak egy-

szerű erdei kápolna oltárképe! No, természetes, ha valami műretek lenne, bizonyára hamar elidegenítené valami kőszá zsbárús s jó áron tudna rajta, minthogy éjjel-nappal nyitva az ajtó.

* Milyen is némelyik ember! Képes lenne innen, a szentélyből ellopni, az érdemes dolgot! Milyen lélek kell ehhez!... Üdvözlégy Mária!... azért imádkozom, hogy téged szűz anyám, valami tolvaj kéz meg ne háborgasson... malaszttal teljes... (és végig mondta.) Tagadhatatlan, hogy minden kezdetlegessége mellett is az arc elég kifejezésteljes ezen a képen.

Mindig arra néz, aki őt szemléli... Még akkor is reám néz, ha nincs rajta szemem.

Eddig nem is vettem észre, hogy mily átható a szeme tekintete. Ugy érzem, a lelkemig lát. Vádliólag tekint reám. Nem, nem: szánakozón. Szánakozón? Szánalomraméltó vagyok-e én? Hisz a boldog ember csak nem szánalomraméltó...? Hát boldog vagy te? (Kérdi önmagát.)

Erre egy borzasztó keserű hur megrezdült szive legmélyén. Egy ijesztő, roppant mélabus hangot adott. A hang feljött egész a torkára ott aztán fojtogatni kezdte. Nagyon szoritotta, mert a szeme — úgy érezte — szikrákat hány és — mi a kő! — két könnyét is kisajtolá... Igazán, gyermekes tempó — gondolá magában Akos — és sőt dörzsölte azt a két ikertestvért, mely hivatlanul előtört.

— És e két könnyecsepp mégis oly jól esett neki, de azért nem akart komoly tudomást venni róla...

harmadik nyilvános nagygyűlés.

Már több mint fél órával a gyűlés megnyitása előtt sietett kiki elfoglalni a helyét s azt lehet mondani, hogy talán egyetlen nagygyűlés sem volt annyira zsúfoltan tömve, mint a harmadik.

Pont öt órakor érkeztek a biborosok s Gröber elnök azonnal megnyitotta az gyűlést, üdvözölve beszédében a pápa rendkívüli követét, Vanutelli biborosot.

Szavait hatalmas hosszantartó taps és éjenzés követte.

Gróf Gallen a Bonifáczius-Egyesületről beszélt és közbe megrázó adatokat mondott el a diasporák égbekiáltóan szomorú egyházipolitikai állapotáról.

De Witt kölni képviselő a katolikus nagygyűlésen a centrum politikai érdemeiről beszélt és az egész katolikus tábor tapsolt neki.

Végül Vanutelli bibornok lépett a szókere s körülbelül ezeket mondotta:

Köztetek vagyok s nagyon boldognak érzem magam, hogy én lettem kiválasztva, hogy a Szentatyának áldását én hozhattam el számotokra.

Nagyon sajnálom, hogy nem vagyok képes nyelveteken küldetésemet teljesíteni. Mégis ki kell fejeznem csodálatomat és bámulatomat. Boldog vagyok, hogy részt vehettem ezen tünneményes katolikus manifesztáción, ezen bámulatos ünnepeken. Csodálhattam a német faj kitartását, komolyságát.

Meg vagyok győződve, hogy e tanácskozásnak grandiozus eredményei nem maradhatnak el, most ismét nagyot létesítettetek a közügyek érdekében, a nagy szükségek enyhítésére, a munkás osztály bajainak enyhítésére.

Legyetek üdvözölve általam szeretetben egyesült férfiak, kik most a világ bámulatának tárgyát képezitek. Legyetek meggyőződve, hogy a Vatikánban a legnagyobb figyelemmel kísérik minden lépteteket és most a Szent- atya áldását adom rátok s művetekre.

A nagygyűlés a bibornok áldását térden- állva fogadta. Majd kitörő örömmel éljenezte az egyházfejedelemet. A magas szónok kedves mosolylyal mindenfelé hajlongva köszönte az ünnepeletést.

Kezeibe temeté arcát s elhatározta elmond még egy Ave Máriát jó szüleikért . . . aztán megy . . .

Sokáig maradsz így. Egyszer azon vette magát észre, hogy térdei sajognak. Feleszmélt. Kezei közt a rózsafüzér Ave Máriáját morzsolgató.

Idus állt mellette.
— No menjünk már! — mondá durcásan Vihar van készülöben. Épen egy órája várom. Hazatél mindkettő melázó, szórakozott volt.

Miért az egyik, miért a másik?
Talán a szegény burokat sajnálták, akiknek szomorú végét magyarázgatá figyelmetlenül Akos a figyelmetlen leányzónak . . .

A vihar kitört, de ők már fedél alatt voltak . . .
Otthonn Akost levél várta.

— Jőjj, vissza, Akosom — irták barátai —
— Jőjj vissza, tárt karokkal várnak! A főurak is szívesen fogadnak. Meglásd tulzott állhatatlanságodat legyőzöd mihamar az Ur segédelmével. Légy a miénk, jőjj!

— Megyek! mondá felkiáltva Akos. És az egész család siráson fagadt.

E napon hányszor vélte magát a boldogság szélén és csodálatos, úgy érezte, hogy a mai nap élményeiben e perc a legboldogabb percel!

A lakatosok sztrájkja.

A nagyvárad lakatos munkások már három hét óta sztrájkban állanak; a műhelyekben szünetel a munka, sok munkás kéz do-logtalanul pihen.

A békéltetést már több ízben megkísérelték, de eredménytelenül, pedig már alig van a munkásoknak olyan követelésük, amelyet a munkaadók nem fogadtak el.

A lakatos mesterek szakosztályától a következők közlésére kértünk fel:

Tekintetes Szerkesztő Ur!

A lakatosok sztrájkjáról már oly sokféle, a ténynek meg nem felelő híresztelések láttak napvilágot, hogy indítatva érezzük magunkat a valódi tényállást köztudomásra hozni.

Városunkban jelenleg mintegy 60—65 lakatos segéd toglalkozott különböző műhelyekben, különböző fizetés mellett. A jelenlegi legmagasabb fizetés volt 40 korona hetibér, a legkisebb óránként 16—20 fillér, ezek azonban alig voltak egy páran és teljesen gyakorlatlan munkások voltak, kik tanulók helyett használtattak fel: a legtöbb fizetés azonban 30—42 fillér óradij közt váltakozott 10:5 órai munka idő mellett.

Ezzel szemben terjesztették elő a segédek az alábbi követeléseiket, melyeket a mesterek még a sztrájk előtt, az aug. 4-én tartott tárgyaláson nagyobb részben el is fogadtak, sőt az a tárgyalás olyan nyugodt volt, hogy a segédek meg is ígérték, hogy sztrájkba nem is lépnek. Ezen ígérteük dacára azonban már 6-án nem állottak munkába.

Azóta a segédek kérelmére már három tárgyalás is volt, azonban a béke nem jöhetett létre, mert előbb a segédek kor-szerinti fizetés megállapítását követelték, mely ezek lehetetlenségét ők maguk is belátva, a legutóbbi tárgyalásra munkanem szerinti osztályozást csináltak, amely talán megálhat a gyáriparnál, de kis iparnál lehetetlen. Ezzel szemben a mesterek 15 százalék javítást ígértek, mely az általuk kért 6 fillér javításnál többet tesz ki, mert hacsak a 42 filléres díjat vesszük is alapul, ez 6 fillér javítás mellett, 9:5 órai munkaidőre á 48 fillér = 4:56 fill. míg az általunk megállapított 15 százalék javítás ugyancsak 9:5 órára 4:59 fillért tesz ki; ebből világos, hogy a lakatosok sztrájkja már is jogosulatlan s nem bérjavításért, hanem csak kötekedési vágyból, dacból sztrájkolnak.

Lehetne ezt hatalmi kérdésnek is venni, amennyiben szorosan az általuk előirt kifejezésekhez és módozatokhoz ragaszkodva, munkaadókat teljesen megalázni iparkodnak, akkor a midőn a minden követeléseket megkapva, csupán a kifejezésekhez ragaszkodnak.

Tisztelettel

a lakatos mesterek szakosztályának elnöksége.

A sztrájkoló segédek az alábbi 17 pontban foglalták össze követeléseiket. Az egyes pontok után, a szakosztály közlése szerint, zárjel között adjuk a mesterek által tett ígérteket, illetve a mesterek álláspontját, amiből teljes képet lehet alkotni a sztrájk mai állásáról:

1. Naponta a munkaidő 9 és fél órában állapittatik meg reggel 7 órától déli 12 óráig délután fél 2-től esti 6 óráig.

(1) Munkaidő épülete-n 9 és fél óra, műhelyben 10 óra.

2. A munka miként való végeztetése a munkaadó vagy annak megbízottjának van fenntartva.

Mi a munkabérekre a következő megállapodást kérjük életbe lépteni. A felszabadulástól követő félévben 20 fillér legkisebb órabér, a mely az év befejeztéig 24 fillérre emelkedik. Begyakorolt munkások órabére 34 fillér, Tüzi munkások legkisebb órabére 42 fillér.

Onálló munkások, kik rajz és terv szerint

dolgoznak legkisebb órabére 58 fillér, azon munkások, kik jelenleg ezen vagy ennél magasabb bért kapnak, azok órabére 6 fillérrel emeltetnek.

(2. Most felszabadult 1 éves segédnek alapbérre óránként 20 fillér, ha többet érdemel, többet kap. Egyebekben pedig 15 százalékos munkabért adunk.)

3. A műhelyekben egy pontosan járó óra üvegezett szekrényben.

(3. Elfogadva.)

4. Tulórákért a munkaidőt követő két órában 25 százalékkal díjaztatik, míg az éjjeli munka 50 százalékkal jobban díjazandó.

(4) Tulórákért a munkaidő utáni első három órára 20 százalék, az éjjeli munkáért 50 százalék felülfizetést adunk, mint az Pesten is van.)

5. Vidéki munka 5 százalékkal jobban díjazandó.

(5. Vidéki munkákért élelem és lakás nélkül 30 százalék, élelem és lakás megadása mellett pótlék nem jár.)

6. Darabszámos munka eltörlése.

(6. Darabszámos munka nem kötelező.)

7. A fizetés szombat este 6 órakor pontosan betartandó.

(7. Elfogadva.)

8. Husvét, pünkösöd és karácsony szombatján a munka 4 órakor abbanhagyandó és a fizetés is akkor történjék.

(8. Elfogadva.)

9. Május eljésén teljes munkaszünet.

(9. Elfogadva.)

10. Vasárnap teljes munkaszünet.

(10. Elfogadva.)

11. Bizalmi férfiak elismerése.

(11. A segédek dolga.)

12. Műhelyekbe levő gépek fogas kerekei védőszerekkel ellátandó.

(12. Elfogadva.)

13. Minden műhelyben az első segélyhez szükséges kötszerek készen tartandók.

(13. Elfogadva.)

A szegedi iparpártoló kongresszus.

Szeged, aug. 25.

Ma kezdődtek meg az iparpártoló nagygyűlésnek két napot kitöltő ünnepei és ülései. A város zászlódiszben ébredt és felette megélnkül az idegenek csoportjaival. 160 vendég jött Szegedre, a többi között a kormány képviselőiben két államtitkár, miniszteri tanácsosok, azután a kereskedelmi és iparkamarák, az ipartestületek és egyéb gazdasági egyesületek képviselői. *Szterényi* és *Mezőssy* államtitkárok az éjjel érkeztek meg. Tegnap este 10 órakor érkezett *Bánffy* Dezső báró, aki a kongresszus minden mozzanatában részt vesz. A nagygyűlés védőknői: *Almássy* Dénesné grófné és *Gerliczy* Ferencné báróné ma érkeztek Szegedre.

Az ünnepek, valamint a munka ma kezdődik. Dél előtt a kiállítás, az árucsernyót, a nagyobb iparteleteket és a város nevezetességeit tekintették meg a vendégek. Délután a csoportok gyűléseznek a városi széképületben. A gyűlések tárgysorozata a következő:

Általános csoport:

1. Az iparpártolás eszméinek terjesztése a nép körében. Előadó: *Bognár* Károly ipartestületi elnök (Cegléd).

2. Az iparpártolás eszméjének terjesztése az ifjuság körében. Előadó: *Orbók* Loránt tanár (Kolozsvár).

3. A hölgyek szerepe az iparpártolás terén. Előadó: *Vittich* Andor kamarai fogalmazó (Miskolc).

4. A mezőgazdaság, ipar és kereskedelem kölcsönös feladata az iparpártolás szempontjára.

ból. Előadó: *Sassy Nagy* Lajos tanár (Szeged).

5. Az iparpártolás ügyével összefüggő pénzügyi műveletek. Előadó: *Vajda József* dr ügyvéd (Debrecen).

6. Az iparpártolási egyesületek egyöntetű működése. Előadó: *Faiaky Simon* tanár (Szeged).

Ipari csoport:

1. A nagyipar feladata az iparpártolás terén. Előadó: *Thék Endre* gyáros (Budapest).

2. A nagyipar kívánságai és sérelmei a társadalommal szemben. Előadó: *Sugár Ottó* szerkesztő (Budapest).

3. A kisipar feladata az iparpártolás terén. Előadó: *Szajgyártó Albert* tanár (Szeged).

4. A kis ipar kívánságai és sérelmei a társadalommal szemben. Előadó: *Baán László* ipartestületi pénztárnok (Cegléd).

5. A szövetkezetek iparpártoló tevékenysége. Előadó: *Vikár Béla* ipartestületi elnök (Budapest).

Kereskedelmi csoport:

1. A nagy, közép és kiskereskedők feladata az iparpártolás terén. Előadó: *Keller Antal*, az Agrária vezérigazgatója, Budapest.

2. A nagy, közép és kiskereskedők kívánságai és sérelmei a társadalommal szemben. Előadó: *Hirschfeld Mór* kereskedelmi tanácsos Budapest.

3. Az ipari szövetkezetek és a kereskedelem. Előadó: *Szabó Gyula* kamarai titkár Szeged.

4. A jogsegély szabályozása Magyarország és Ausztria között a magyar ipar és kereskedelem megvédésére. Előadó: *Huszár Kálmán* dr törv. széki tolmács Budapest.

Holnap vasárnap délelőtt 9 órakor diszgyűlés lesz a városi széképület dísztermében, a következő tárgysorozattal.

1. Elnöki megnyitó.

2. Emlékezés Klauzál Gáborról, tartja *Perjessy László*, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára.

3. A külkereskedelem, mint a hazai ipar tényezője, előadja *Beck Géza* az orsz. keresk. egyesülés titkára.

4. A kereskedelmi muzeum hivatása a magyar iparpártolás körül, előadja *Kovács Gyula* dr a magy. kir. kereskedelmi muzeum igazgatója.

5. Konkrét iparpártolási feladatok, előadja *Gelléri Mór*, az orsz. iparegyesület igazgatója.

6. A hazai beszerzési forrásokról, előadja *Sugár Ottó*, az orsz. iparpártoló szövetség titkára.

7. A csoportok jelentései.

8. A következő kongresszus idejének és helyének megállapítása.

A Klauzál-szoborra koszorút helyezett el a kereskedelmi és földmívelésügyi kormány, Szeged város közönsége, a magyar orvosok és természetvizsgálók egyesülete, a függetlenségi és 48-as párt stb. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter szintén koszorút küldött. Tóth János az orsz. és függetlenségi 48-as párt elnöke Vecsey Károly orsz. képviselőt kérte fel, hogy koszoruját helyezze el a Klauzál-szoborra.

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralekben levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetésüket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **A polgármester itthon.** *Rimler* Károly polgármester a polgármesterek kongresszusáról Pozsonyból hazaérkezett.

* **A pápa testvére.** X. Pius pápa testvére, *Angeló Sarto* 70 éve dacára egyike Olaszország legjobb és legkitartóbb gyaloglójának. A napokban Montnától megszakitás és pihenés nélkül 7 mérföldnyi utat tett meg egy folyóban. A pápa testvérenek most is meg van egészséges humora. A napokban sétált kertjében és éles szeme egyszeribe észrevette, hogy egy idegen ember lopózik a kert egyik bokrából a kapu felé. A pápa testvére utána vetette magát, a menekült a kapunál elfogta és a földre tepestre. Mikor aztán az előhívott karabínerik megkötözték, jóleső humorral szólt a csendőrökhez: — Bár nem vagyok már legényember, de még azért el tudunk bánni egy csavargóval. A csavargó csakugyan veszedelmes ember volt. Nappal belopódzott a pápa testvérenek kastélyába és onnan több értékes dolgot ellopt. Az alkonyat beálltával akart ellilanni zsákmányával, de a pápa testvére tetten érte és ügyesen elbánt vele.

* **Az acetylgázvilágítás szabályozása.** Az utóbbi időben igen sok helyen az acetylgáz gyártás és felhasználása körül előírt szabályzatokat nem tartották be. A szabálytalanságok, közbiztonsági tüzrendészeti szempontból igen veszélyesek is voltak. A kereskedelmi miniszter most erre vonatkozólag új szabályrendeletet adott ki, melyek minden törvényhatóságnak megküldött. Az új szabályrendeletben a legszigorúbb ellenőrzésre és vigyázatra vannak utasítva a gyárak, illetve a fogyasztók. A szabályrendeletek pontos betartását a törvényhatóságok kötelességévé tette a miniszter.

* **Kinevezés.** Dr Szirmay Kálmán kórházi segédorvos ez állásáról most lemondott. A főispán a megüresedett segédorvosi állásra dr Bene Cornél egyetemes orvostudort nevezte ki Szamosújvárról. A kinevezésről tegnap értesítette az adópenztárt Glatz Antal főispán, hogy a kinevezett segédorvossal az esküt tette le és a meghatározott segédorvosi illetményt folyósíttassa.

* **Nagyvárad jövő évi költségvetése.** Rendszerint a szeptemberi közgyűlésen kellene a város jövő évi költségvetését tárgyalni. A főszámvevői hivatal azonban, a költségvetés tekintetében ezuttal »holt pontra« jutott, mert nem tudja elkészíteni. Ugyanis még most folynak az adókiegészítések s míg ennek összegét nem tudják, a költségvetést sem lehet összeállítani. Ezenkívül akadályozza a budget elkészítését a tisztviselők »fizetésrendezésének a kérdése, továbbá a jóváhagyás céljából már majdnem egy év óta a miniszteriumban heverő kövezetvám-díjszabályzat, amelyek mind igen lényeges befolyást gyakorolnak a város költségvetésére. Ilyen visznyok mellett Nagyvárad város költségvetése csak a novemberi közgyűlés elé kerül. Addig legalább nem rémit a közköltő-emelés.

* **Ahol nincs, ott ne keress.** Ifj. *Stolcz Lipót* ügynök azt gondolta, hogy jó üzletet csinál, mikor folyamodott Nagyvárad városához, miszerint engedjék meg, hogy az utcákon levő transzformator házikókra és a villanyvilágítási oszlopokra hirdetések alkalmazon s ennek ellenében az összes házikókat és oszlopokat befesteti s jó karban tartja s ezenfelül még néhány száz korona évi bért fizet a városnak. A vállalkozás azonban nem ült be s nem akadt hirdető. *Stolcz Lipót* kérte a városi tanácsot, hogy mentse fel szerződési kötezettsége alól, azonban a tanács a kérelmet elutasította. *Stolcz Lipót* most felbevezés alakjában a törvényhatóságtól kéri a felmentést. Felmenti, hogy számítása nem vált

be, mert nem tudott hirdetőket szerezni. Vállalkozásához rokonai adtak 4000 koronát s ő mintegy 2100 villamos oszlopot befestetett, 4400 korona költséggel. Semmi vagyona nincs s még az állami adóját is törölni kellett teljes vagyontalanság miatt. Azért kéri a felmentést, mert a nevét akarja megmenteni. Különben az csak haszon a városra, hogy ő benne akadt egy jó bolond, — mint írja — aki az oszlopokat ingyen befestette. Annál inkább kéri a felmentését, — mert ahol nincs, ott úgy sem lehet venni semmit.

* **A Tiszántúl karácsonyi ajándéka.** Szives olvasóinkat ez évben értékes ajándékkal, a »Tiszántúl Naptára«-val óhajtjuk karácsonyra meglepni. Összefogott a »Tiszántúl« munkás gárdája, kül- és belmunkatársaink, hogy tehetségük legjavát nyújtsák a »Tiszántúl Naptára«-ban szellemi táplálékul, lelki gyönyörűségül, nemes és szellemes szórakozásul szives olvasóinknak. Ami szívet vidámit, lelket nemesít, ami tájékoztat a világ és hazánk fontos eseményeiről és összefoglaló ismereteket nyújt az év mozzanatairól, minden benne lesz a »Tiszántúl Naptára«-ban szeretettel, ambícióval, legjobb tehetségünk szerint feldolgozva. A »Tiszántúl Naptára« ezenkívül tartalmazni fogja az országos vásárok pontos jegyzékét és Nagyvárad városa és Biharvármegye teljes címtárát. A »Tiszántúl Naptára«-ra előre is felhívjuk olvasóink figyelmét. Minden előfizetője lapunknak megfogja kapni karácsonyra a »Tiszántúl« ajándékát. Meg fogják kapni a »Tiszántúl Naptárát« azok az olvasóink is, akik csak az utolsó évnegyedben lépnek előfizetőink sorába. A »Tiszántúl Naptára« karácsony ünnepére fog megjelenni. Hisszük, hogy lapunk olvasói érdeklődéssel fogják fogadni irodalmi értékű, gazdag tartalmu Naptárunkat, melyet egyuttal a *hirdető közönségnek* is figyelmébe ajánlunk, hogy hirdetéseit a naptár részére, mely a hirdetésekre rendkívül alkalmas, mielőbb adja fel a lap kiadó-hivatalában.

* **A városligeti tó mélyítése.** A Tiszántúl f. évi augusztus 24-iki száma a kiállítás előhaladása kapcsán a városligeti tóról azt írja: »A tó feneké majdnem egy méterrel lett mélyítve«. Ezt annál kevésbé hagyhatom szó nélkül, mert ez állítást 24 óra alatt nem helyesbítette. Ha majd a munkások befejezik a babrást és a tó vize megtisztul, megmutathatom, hol végeztek 10—20—30 centiméter, néhol (öt centiméter) mélyítést. A látszat kedvéért úgy a külső, mint a belső part, majdnem egy méter magasan van megberetvélva. Ha ez oly okból történt, hogy a látszat a felesleges kiadást palástolja, akkor »majdnem egy méter« mélyítés híresztelése ellen már most óvást tesztek. A munka végrehajtásának mikéntjét eleget látták és bírálgták. Tisztelettel kérem kijelentésem közlését. Nagyváradon, 1906. aug. 25. *Rátkay József*.

* **Wolafka hagyatéka.** Debrecenből jzientik: A debreceni róm. kath. hívek volt lelkipásztorának, dr. *Wolafka Nándornak* vál. püspöknek hagyatékára tegnap tartották meg a bírói árverést a plébánián. A szokatlan dolog nagyon sok kíváncsi közönséget csöditett a plébániára; megjelentek az elhunyt tisztelői és jóbarátai, a kik emlékül sok tárgyat vásároltak. Elárverezték az értékes könyvtárt, a batárokat, a lovakat, a pincében talált finom borokat is. Az árverés egész nap tartott. A befolyt vételárat bírói letétbe helyezik.

* **Nagyvárad iparosok a kiállításon.** A nagyvárad mezőgazdasági kiállítás elnökségétől a mai napon hozzánk érkezett értesítés szerint a mezőgazdasági gépek és eszközök bejelentési határideje 1906. augusztus

1. utólagos bejelentések szeptember hó 1-ig elfogadtattak. Felkérjük a gazdasági eszközök és egyéb ipari cikkeket készítő iparos polgárokat, hogy akik még a kiállításán részvételre nem jelentkeztek, azon résztvenni és a feltételek megtekintésére az ipartestületi hivatalhoz fordulni sziveskedjenek, ahol is minden tekintetben felvilágosítással és készséges utbaigazítással szolgálunk. Kelt Nagyváradon, 1906. augusztus 25. Bertsey György, ipartestületi elnök. Jankovich János ipartestületi főjegyző.

* A honvéd utászok gyakorló-tere.

Az árapasztó csatorna mellett levő gyakorlótérén a közös hadsereg ez évben nem végez gyakorlatokat, hanem a területet átengedte a honvédutászok részére. A honvéd parancsnokság most értesítette erről a városi tanácsot s kéri beleegyezését a gyakorlótér használatára nézve.

* **Az 1906. évi fősorozás.** A 37-ik hadkiegészítési kerületi parancsnoksághoz tartozó sorozó járások területére az utazási és munkóügyi tervezet most állította össze a parancsnokság. A kimutatás szerint a sorozás október 9-től november 30-ig lesznek megtartva. Ez idő alatt 11258 állításkötelezett fog a sorozó bizottság felülvizsgálni. A sorozás a következő sorrendben lesz megtartva. Nagyvárad városából november 26—30-ig. Szeghalomban október 10—13-ig. Berettyóújfaluban október 18—23-ig. Mezőkeresztesen október 25—29-ig. Élesden november 2—7-ig. A központi járásból Nagyvárad központtal november 10—14-ig. Cséffán november 22—24-ig. Vaskóhn október 10—13-ig. Belényesben október 15—20-ig. Magyarcséknél október 22—25-ig. Tenkén október 27-től november 2-ig. Beelben november 5—7-ig. Nagyszalontán november 9—14-ig és Nagybjomban október 15—17-ig lesznek megtartva a sorozások. A kerületekből: Nagyváradról 810, Szeghalmon 785, a sárréti járásból 590, a Berettyóújfaluból 743, a mezőkeresztesiből 628, az élesdiből 1096, a központiból 923, a cséffáiból 615, a szalacsiból 589, a vaskóhiból 644, belényesiből 1049, a magyarcsékeiből 675, a tenkeiből 785 a beeliből 469 és a nagyszalontaiból 864 állításköteles van előjegyzésbe véve.

* Visszautasított csődgondnokság.

Az aradi törvényszék egy 200.000 koronás csőd-ügyben tömeggondnokká nevezte ki Barabás Bélát. Barabás Béla, nehogy azzal gyanúsítsák őt, a politikust, hogy a bíróság kedvezményben részesíti, visszautasította a zsiros tömeggondnoki állást. A törvényszék ekkor dr. Bogdán virgil aradi ügyvédet bízta meg a csőd vezetésével. A visszautasított tömeggondnoksággal kapcsolatba jutott érdekes csödesetnek ez a története. A múlt évben Kohn Farkas medgyesbodrasi kereskedő fizetése képtelen lett. Ez tárgyalásokba bocsátkozott hitelezőivel, akik hajlandók lettek volna 50 százalékot engedni, de ezen összegre kezest követeltek. Fekete József parasztagazda, akinek Kohn szintén tartozott 30.000 koronával, elvállalta a kezességet s a hitelezőkkel szemben mintegy 60.000 korona összeg erejéig jóállást vállalt Kohn Farkas tartozásaiért. Fekete később megtudta, hogy a kezesség révén vagyona veszélyben forog, közjegyző előtt kötött szerződéssel eladta fele birtokát feleségének, a másik felét pedig túlterhelte bankkölcsökkel. Amikor a hitelezők ezt megtudták, csődöt kértek Kohn és Fekete ellen, akik együttesen 200.000 koronával tartoztak a hitelezőknek. Az érdekes csőd-ügy valószínűleg csak évek múlva fog befejezést nyerni.

* **A megyei árvasszéknél sok a munka.** Magyarországon Biharvármegye az árvaügyek tekintetében második helyen áll. A munka pedig nemhogy csökkenne, de napról-

napra növekszik, ezt bizonyítják azok az eljárások, hogy folyton alkalmaz a vármegye ideiglenes munkaerőket, akikre mindég szükség van. Hogy miért nem rendszeresítik a szükséges állásokat? Nem tudja megindokolni senki. Sőt állandóan fennáll az az eset, hogy a munka nem a törvényes határidőben készül el, mivel nincs elegendő munkaerő, mert nincs rá engedély, hogy alkalmaztassanak. Pedig ezáltal ártanak a közügyeknek. Mert legújabbán a megyei árvasszéki kérelmet nyújtott be a megyei törvényhatósághoz, hogy az árvasszéknél két alelnöki állást létesítsenek, mivel az alelnöki munkakör tulságosan meg van terhelve, ugyannyira, hogy az előadó ülnökök is kénytelenek elkölni. A kérelmet illetve előterjesztést a szeptember havi közgyűlés fogja tárgyalni.

* **Önbíráskodás.** Müller Gyula városi vámszedő összeszólalkozott tegnapelőtt este egyik lakójával, Schmelcz Antal borbélyllyal. Perlekedés közben az ingerült Schmelczer becsmérlő kifejezésekkel illette házigazdáját, aki megsértődve úgy vett elégtételt magának, hogy rendőroket hívott, lefogatta velük Schmelczert Antalt tulajdon szobájában, mikor éppen vetkezőben volt a lefekvéshez. A lefogott embert bikacsokkal végig verte, majd a rendőrségre kísértette, ahonnan a kihallgatása után a borbélyt hazabocsátották. Értesülésünk szerint Schmelczer bírói uton fog elégtételt venni magának házigazdájára eljárása miatt.

* **Rulikovszky Kázmér emléke.** Holnapután kedden lesz 57-ik évfordulója, hogy a városunkon vonuló orosz hadak fővezére Paskevics tábornok Rulikovszky Kázmér lengyel dísdiás századost ügyünk pártolásáért főbe lövette, mostani díszes emlékekkel jelölt sírja közelében. A földdel egyé huzott sírját csakhamar kegyeletes szívű honleányi kezek üdészép virágokkal díszítették, dacára a zsarnoki önkény uralomnak. Míg később felásott s mostani sírjára tétetett porhüvelyé fölé Nagyvárad város szép, díszes síremléket állított és azóta évről-évre kegyelettel emlékezik meg 1849. augusztus 28-áról és az e napon vértanuvá avatatott lengyel testvéremzet szabadságszerető nagyfiáról. Kegyelettel szokta megülni e napot városunk hazafias polgársága. A vértanuért gyászteleni tisztelet lesz a Szent László templomban. Sírját pedig szép üde virággal látja el városunk egy-két honleánya. Ez évben a szokásos gyászteleni tisztelet a vértanuért a kivégzés évfordulóján, kedden d. e. 9 órakor lesz a Szent László plébánia templomban. Hisszük, hogy részt fog venni városunk sok hazafias érzésű polgára és honleánya a requiemen, hogy leróhassa kegyelete adóját a vértanuért és hogy áldozhasson egy pár kegyeletet perccel munkái között is Rulikovszky Kázmér emlékének.

* **Zágráb új hadtestparancsnoka.** Chavanne Rudolf altábornagy a 15-ik had est új parancsnoka csütörtökön foglalta el véglegesen tisztségét. Zágráb új parancsnokoló tábornoka a jövő héten a Horvátországban állomásozó ezredeket szemléli meg, szeptember elején pedig az eddigi terv szerint ő Felsőboszniai kisérétéhez fog csatlakozni.

* **Az elszedett fegyvereket vissza-kérlik.** Még az ősz folyamán rendelte el a vármegye, hogy a vadászoktól és az olyan fegyvertartóktól, kiknek fegyvertartási engedélyük nincs, a fegyvereket szedjék el a főszoigabírók és szolgátságassák be a vármegyének. A főszoigabírók a rendelkezést fogantatosították is. A főispán a múlt hónapban rendelkezést adott ki, mely szerint a fegyvertulajdonosok fegyvereiket visszakaphatják, ha kellőleg igazolják, hogy a fegyvertartásra az engedélyt megváltották. Most egymásután érkeznek be ilyen igazolások, melyek alapján kéri fegyvereik visszaadását. A tulajdonosoknak alighanem többbe fog kerülni az utiköltség, mint a fegyver értéke, mivel az elkobzott fegyverek nagyobb részt elől töltő, rozszant fegyverek és mikor beszál-

tották a vármegyére, az egészet összerakták egy csomóba, minden jelzés nélkül. A hatalmas garmadában kereshet a tulajdonos most akár két napig is, míg a saját fegyverére talál.

* **Baleset vagy gyilkosság.** Marosvásárhelyről táviratozzák: Tegnap Farcadi István mezősámsondi határőr anyonlőtte Vajda Ferenc parasztagdát. Farcadi tettét véletlen balesetnek állítja. Gyanu alapján azonban, mert régi barátja volt Vajdának, letartóztatták.

* **Nagy sztrájk Bródban.** A Magyar Általános Hitelbank égése alatt működő bródi fűrészmalmokban kedden reggel közel ezer munkás sztrájkba lépett. A sztrájk a zágrábi központ ösztönzésére tört ki és egyre veszedelmesebb jellegűt ölt, mert félő, hogy Bródban, hol mintegy 5000 gyári s ipari munkás van, általános bérharc lesz. A 34-ik gyalogezred készületét tegnap az észéki 78-ik ezred egy századával erősítették meg. A gyár igazgatósága reagál az egyezkedésre, a munkásoknak tuzott kívánságait azonban ez idő szerint nem hajlandó teljesíteni. A szava-bródi gőzfűrészmunkásainak sztrájkjáról Eszékről most a következőket jelentik: A sztrájk még egyre tart. Az összes munkásokat elbocsátották. A rendet eddig nem zavarták. A telepeket katonaság és csendőrség őrzi. A sztrájkoló munkások tegnap tüntető felvonulásokat rendeztek. Hétfőre az általános sztrájk kitérését hirdetik. A munkásokat egy bródi szociálista ügyvéd buzdítja, hogy tartsanak ki a sztrájkban. Zágrábból és Budapestről munkásvezérek érkeztek. Jurkovic főispán Brezica titkárat Bródba küldötte, hogy kísérelje meg a békéltetési tárgyalásokat.

* **Meghalt színész.** Budapestről jelentik, hogy Hunyadi Margit, a Vigszínház tagja ma a Vöröskereszt kórházban meghalt.

* **Elragadt tüzérllovak.** Tegnap délután a Szent László téren egy nagy tüzér szekérbe fogott két katonaló a villamostól megijedt és megvadulva ragadta a szekeret Teleki utcán lefele. A két megvadult lovat a fenn ülő tüzér nem tudta megfékezni a legnagyobb erővel sem, sőt a mikor a gyeplőt hátra huzta a lovak azt megrántva a tüzért a földre dobták mintegy két méternyire a szekertől. A lovak óriási sebességgel és lármával vágattak Teleki utcán végig, míg a huszárok a lóvásártér közelében megfogták. A tüzérnek kisebb bőrhorzsolástól eltekintve, semmi baja sem történt.

* **Tisza István nótája.** Tisza Istvánról olvassuk a következő újságot: A volt miniszterelnök a napokban családjával és jó embereivel kirándult. A Nagyvárad közelében levő Less állomáson a társaságnak hosszabb ideig kellett várnia a vonat indulását. A társaság igen jókedvű volt s az egykori zord miniszterelnök sem szomorkodott. Akadt cigány is s a barnaképű bihari hangászkok egyszerre csak rázendítették a »Söprök a pápai utcát...« kezdetű dal dallamára vágó újmódi nótára:

Bécs várában ül a német
Fáj a feje a szegénynek.
Mert a Lajta pertra hetek óta
Áthallik a Kossuth-nóta.

A kegyelmes urnak nagyon megtetszett a dal és fölöránál tovább gyönyörködött kenne. Utoljára maga is elénekelt s mikor a vonat elindult, gazdauon mezejándékozta a cigányokat Kár hogy Tisza István korábban nem merle énekelni ezt a nótát, akkor talán nem írja meg az ugrai levelet.

* **Első adomány a szegények Tüdő-vész Sanatóriuma javára.** A nagyváradai Központi Takarékpénztár részvénytársaság az ujonnan kibocsátott részvények elhelyezésére alakult syndicátusa a Nagyváradon létesítendő Tüdő-vész Sanatórium céljaira a reá eső ny reségéből 600. koronás alapítvánnyal, az ez igazán üdvös célra szolgáló adományok remélhőleg hosszú scrozatát megnyitotta. A részvénytársaság ez adományt a jótékonyági célokra fordí-

tandó összegből évenként gyarapítani szándékoszlik.

*** Aki megakartá ölni a feleségét.** Bizonyára emlékezetes olvasóink előtt az a borzalmas cselekedete Oláh Ferencnek, mellyel feleségét Lentvorszky Ilonát megakartá fosztani az élettől. Annak idején mi is megemlékeztünk róla. A királyi ügyészség most kihallgatta Oláh Ferenc nagyszalontai kovácsot, elkövetett merényletére vonatkozólag. A gyilkos beismert mindent és mentségül azt adta elő, hogy azért szurkálta össze zsebkésével feleségét mert nem akart hozzá visszatérni. Az ügyészség Oláht nem bocsájtotta szabadlábra, mivel sem állandó lakása, jelenleg pedig semmi foglalkozása nincsen és így bármelyik órában megszökhethetné. Most az ügyészség az előzetes letartóztatást átváltoztatta 3 hónapi vizsgálati fogságra. Ez idő alatt a vizsgálat be lesz fejezve és a nagyvárad királyi törvényszéknek lesz átadva ítélezés végett. Az ügyészség Oláh Ferencet szándékos emberölés büntetével vádolja.

*** Turista halál.** Salzburgból jelentik: A Tannen hegységbe tett kirándulás alkalmával tegnapelőtt Postpischil bécsi bankhivatalnok neje lezuhant a Rothewand nevű meredekről. A holttestét összehuzott tagokkal megtalálták és Werfenbe szállították.

*** Megfulladt kis gyermek.** Szászfalvai tudósítónk egy kis gyermek tragikus haláláról számol be. Gerle Lőrinc és felesége tegnap délelőtt a mezei munkával volt elfoglalva, két és fél éves gyermeküket egy nagyobb gyermek gondozására bízták. A felügyelő leány az a kis gyermekkel az udvaron játszadozott egy dézsa mellett. A felügyelő az utcára ment, honnan néhány perc múlva visszatérve a kis gyermeket kereste, nem találta. A kis leány a dézsába bukott fejével lefele. Mikor megtalálták, még élt, azonban a dézsa oly szűk volt, hogy abból nem tudták kihuzni és mire a dézsát szétszedték a gyermek már megfulladt. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek, amely azonban, mivel gondatlanság nem terhel senkit, a vizsgálat megindítását nem indítványozta.

*** Járvány.** Egyszerre három helyről vettünk értesítést, hogy járványos betegség ütött ki. Eled, Meziád és Remete községekből jelentik tudósítónk, hogy ott hasihagymáz lépett fel. A járási orvos a legszigorubb óvintézkedések megtételét eszközölte.

Dénes Béla

china-ezüst gyári rak-tára Nagyvárad, Bémer-tér.

Iparművészeti ujdonságok, bronz és china-ezüst dísz tárgyak, használati cikkek. Evőeszközök a legártóabb ezüstözéssel. *Vendéglő, kávéház és szállodat rendezések.* Círus ezüst-fém tisztító.

IRODALOM.

A Magyar Szemle (Szerkeszti Szemere György) XVIII. évfolyamának 34. száma izléses külsővel s a következő tartalmas és figyelemreméltó közleményekkel jelen meg:

Táltos, Iró, közönség, kritikus, Lehoray, Komjáthy Jenő (képpel) Komjáthy Jenő Költemények Lagerlöf Zelma, A karácsonyi legenda, R. gény: Handel Mazetti E. ...

rónő, Jesse és Mária (30. folyt., ford. Auer István) Comon D'or, Budapest rejtelmek, vagyis ki tette ezt, óh! (3. folyt. kulturtörténeti irányregény Okker Leó rajzaival) Marcus, A hétről Irodalom: Lagerlöf Zelma A szerkesztő üzenetei — Hirdetések.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII., Esterházy-utca 15.

TANÜGY.

A nagyvárad kir. r. kath. tanítóképzőben az 1906—7 tanévben a javítóvizsgálat 1906 szept. 3-án délelőtt, a fővétél az I. évfolyamra 1906 szept. 3-án délután, a beiratás a II. és III. évfolyamra szept. 4-én, a magántanulók osztályvizsgálata szept. 6, és 7-én tartatik. Az ünnepélyes Veni Sancte szept. 8-án lesz.

Az I. évfolyamra oly ép testű ifjak vétetnek föl, kik életük 15 évét betöltötték, zenei hallással bírnak, s a gymnasium, reál, vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték. A keresztlevél, orvosi és védhimlő ojtási bizonyítvány bemutatandó. Jöviseletű, szorgalmas, vagyontalan növendékek havonként némi segélyben részesülnek. Minden növendékek köteles magát hegedűvel ellátni.

Nagyvárad, 1906 aug. 4.

Az igazgatóság.

A Nagyvárad Felső Kereskedelmi Iskolában a tanulók folytatólagos fővétele és beírása az 1906—907-iki tanévre f. é. szeptember hó első három napján délelőtt 8-tól 12-ig fog megtörténni. A helybeli szülőket ez uton is figyelmezteti az igazgatóság, hogy fiaikat, ha őket a kereskedelmi iskolába szándékoznak járattni, mennél előbb vétessék föl, mert csak néhány hely van még betöltetlen. A tanév szeptember 4-én fog megnyitni. Nagyváradon, 1906. augusztus hó 25-én, *Az igazgatóság.*

EGYESÜLETEK.

Meghívó. A biharmegyei és nagyvárad kir. r. kath. tanítóképzőben az 1906—7 tanévben a javítóvizsgálat 1906 szept. 3-án délelőtt, a fővétél az I. évfolyamra 1906 szept. 3-án délután, a beiratás a II. és III. évfolyamra szept. 4-én, a magántanulók osztályvizsgálata szept. 6, és 7-én tartatik. Az ünnepélyes Veni Sancte szept. 8-án lesz.

MULATSÁG.

A Nagyvárad-Velencei Műkedvelő Zenekar tolyó évi szeptember hó 2-án (vasárnap) Rólich Lajos (Kolozsvári-utca 26. sz.) ujonnan épült díszes tánctermeben, A »Kossuth szobor-alap« javára zártkörű nyári táncmulatságot rendez, melyre A rendezőség most bocsájtotta ki a meghívókat Belépt-díj: Személy-jegy 1 kor. Család-jegy (3 szem) 2 kor. Kezdet este 8 órakor. Felülízetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyújtáz a rendezőség. A meghívó kívánatra elő mutatandó.

SZINHÁZ.

A Bor. Tegnap este egy műkedvelő társaság tartott előadást a színházban. Gárdonyi kitűnő darabja a *Birt* idták. A műkedvelők közül kiemeljük *Fleischer* Lujzikát,

aki Szunyogh Juli szerepét játszotta teljesen kifogástalanul és aki *Antalfy* Margitkával együtt mintegy igyekeztek a darapot sikerre juttatni. Habár a többi szereplők nagyon is tuloztak a parasztok jellemzésében, úgy hogy sok helyen mulatságossá tették a darab komolyabb részét is, mégis tekintve az ő fardozásikat a célért, dícséretet érdemelnek. Ma délután az előadást megismételik

—II.

NYILTTÉR.

Szilvát

pálinka főzéshez, bármely mennyiségben vesz az Érmelléki részv.-társaság *Nagypiac-tér 10.*

1739.

TÁVIRATOK.

Angol flotta Fiumében.

Fiume, aug. 25. A földközi tengeri angol flotta ma érkezett meg a fiumei kikötőbe. Az angol vendégeket Nákó Sándor kormányzó fogadta és palotájában tiszteletökre holnap diszebedet ad.

A kubai felkelés.

Havanna, aug. 25. A felkelés sikere attól függ, vajjon Guerre felkelő vezérnek sikerül-e Pinar del Rio városát bevenni. A felkelők már több e várostól délnyugatra fekvő pontot bevettek. Havanna kerületben nyugalom uralkodik. Santa-Clara kerületben a kormány csapatai szétszórták a felkelőket. A Guerre kíséretében lévő tudósító beszéli, hogy Guerre csapata 2000 emberrel többől áll, kiket a mezei lakosság rokonszenve kísér. A felkelőknek azonban nincs elég lőszerük, hogy Pinar del Rio bevegység, vagy pedig hosszabb küzdelmet folytathassanak.

Az orosz forongás.

Pétervár, aug. 25. A zavargások folytán sokat szenvedett Livrandi nemesség támogatására a cár megengedte, hogy a nemesség a Pál és I. Sándor cárok által adományozott birtokokra, melyek összesen mintegy 25.000 desiatia kiterjedéssel bírnak, a külföldön jelzalogos kölcsönt vegyen fel.

Pétervár, aug. 25. A közlekedésügyi miniszter a legutóbbi minisztertanácson felvetette azt a kérdést, nem volna e helyes, ha megengednék, hogy a lengyel magánvasutak személyzete közötti iratváltás lengyel nyelven történhessék.

Pétervár, aug. 25. A minisztertanács tegnapi ülésén a birodalom belpolitikai helyzetéről tanácskozott és elhatározta, hogy a törvények szigorú betartása mellett az eddigi politikát követeli.

Elhatározták, hogy szeptember 14-ig mindegyik miniszter programot készítsen. A megoldandó kérdéseket két csoportba osztják. Az első csoportba azon kérdések tartoznak, amelyeket törvényhozási uton, a másodikba azok, amelyeket közigazgatási uton, még pedig azonnal kell megoldani.

Az első csoportba tartozó kérdéseket illetőleg a дума elé terjesztendő törvényjavas-

latok fognak kidolgoztatni. A dumaválasztások egész Oroszországban egy napon fognak lefolyni.

A választás napját illetőleg a minisztertanács még nem határozott.

Berlin, aug. 25. Pétervárról jelentik: Egy szotnya don kozák fellázadt. A lázadásról a részletek hiányoznak.

Merénylet Stolipin ellen.

Pétervár, augusztus 25. Stolipin miniszterelnök villájában, mikor ott vendégek egybegyűltek, bombát vetettek, mely felrobbant. A robbanásnak több előkelő vendég lett áldozata. Közülük van Stolipin fia. Maga a kormányelnök sértetlen maradt.

Bulgária-királyság.

Bécs, aug. 25. Egy bécsi lap tudósítója szerint Ferdinánd bolgár fejedelem érkezettnek látja az időt, hogy Bulgáriát királysággá proklamáltassa. Ebbeli óhajának eddig az orosz cári udvar áit utjában Három hónappal azelőtt azonban Ferdinánd bizalmasan tudakozódott Péterváron a cári udvarnál, ha Bulgáriának királysággá proklamálása nem ütköznék-e Oroszország részéről nehézségekbe. Az orosz fővárosban azt a választ kapta, hogy Oroszországra teljesen közömbös Bulgáriának királysággá emelése.

A bolgár-görög konfliktus.

Konstantinápoly, aug. 25. Törökországnak a bulgáriai görögellenes mozgalom ügyében Szófiában tett lépéseire Petrow bolgár miniszterelnök a többek között azt válaszolta, hogy nehéz megtekinie a nép izgatottságát, a melyet a macedoniai görög bandák üzemel igen elkészerítettek. Az egyedüli eszköz az volna, ha a macedoniai görög bandákat kipusztítanák. A porta megújította szófiaai képviselőjének adott utasításait, egyben pedig a hadügyminiszter utján elrendelte, hogy a csapatok nagyobb tevékenységet fejtsenek ki a bolgár baneák elleni akció körül.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. — 11.

Írta: Fergus Hume.

— Angolból. —

— S kik voltak a barátai? — Azt már nem tudom, mert nem mondta meg a nevüket. Különbben is, a férfiaknak nem igen lehet hinni; azt mondják, hogy dolgozni mennek, pedig beülnek a csapszékbe inni.

— Hát még mit tud mr Whyteról? — kérdezte a detektív.

— Azt emlegette, hogy valami gazdag leányt vesz el feleségül.

— Ah? — érdeklődött mr Gorby. — No és?

— Többet nem tudok, — felelte mrs Hableton, vállát vonva. — Én csak egyetlen egy barátját ösmertem, aki gyakrabban megfordult nála; mindig együtt voltak, mintha csak testvérek lettek volna.

— S hogy hívták ezt a barátját?

— Mr Moreland.

— S miféle ember? — kérdezte a detektív.

— Ugy elég jóképű uriember, — felelte mrs Hableton megvetően, — de máskülönben ez is országos lump fráter lehet.

— Vajon tud-e valamit a gyilkosságról?

— Tündött magában a detektív.

— És hangosan azt kérdezte:

— Hol találhatnám meg ezt a Moreland urat?

— Azt már igazán nem tudom, — felelte mrs Hableton; — azelőtt rendszeren itt volt majdnem minden nap, de most már egy hete is elmúlt, hogy nem láttam.

— Hm, ez különös, — tündött magában a detektív; — pedig szeretnék beszélni vele. Majd hangosan hozzá tette:

— Talán még eljön ide? Mit gondol?

— Bizonyosan el, — felelte mrs Hableton. — Rendszeren este szokott jönni, még pedig jó későn.

— Akkor ma este én is visszajövök, — mondta a detektív. — Hát ha a szerencse kedvez: s véletlenül ez a mrs Moreland is ma néz ide? . . . Hát egyebet tud-e még mr Whyteról?

— Két vagy három héttel ezelőtt, már a napjára nem igen emlékszem, egy ur járt itt mr Whytenél; magas fiatalember volt, és világos felső kakátot viselt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Mémlövésár Nagyváradon. Az állami létezésintézetek számára mémlövésár lesz az évi szeptember 6 án Nagyváradon a melyen az eladásra szánt méneket mutatják be a gazdák.

Dr. VÖCSKICS GYULA.

Iszákosság nincs többé!

Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból.

Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható, az ivó tudta nélkül.

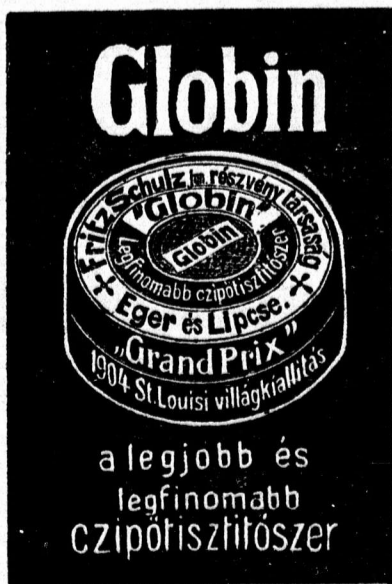
A COZAPORNAK az a csodálatos hatása, hogy ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki s sok ezer férfit a szegény és becstelenségtől mentett meg, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi, világhírű Cozaport tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj és költségmentesen küld. A Cozaport teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul levelezünk. 1656

COZA INSTITUTE, 62, Chancery Lane, London 511. (Anglia)

Levelek 25, lapok 10 fillérrel bérmentesen küldünk

a legjobb és legfinomabb czipótisztítószer

Egy-két iskolás fiu
a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szives megkeresést. «Tanár 37» jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Hinsenkamp Ernő
műszaki iroda.
Ganz és Társa motorosztályának, valamint Drössler Károly pozsonyi gépgyárának kerületi képviselője Nagyváradon, Tisza Kálmán-tér 3. szám.
Legjobb szerkezetű benzin-, szivó-, gáz- és légszesz motorok 1—200 lóerőig. — Gazdasági gépek
KIVÁLÓ KITÜNŐ VETŐGÉPEK. BORSAJTÓK, cséplőkészletek motor és gőzhajtással. — Malom és olajgyár berendezések stb. kaphatók. Minden a gépszakmába vágó munka u. m. szakértői vizsgálat és vélemény, becslés, tervezés elvállaltatik.

Kérjen csak **Selle & Kary's**
FREDIN
Legjobb tisztítószer
1804. mindenféle sárga és fekete cipőnek Különösen ajánlható Boxcalfs-, Oscaria-, Chev- és Laxnareck-cipőknek.
BÉCS, X.II

Eladó ház.

Olasziban a Lukács György-utca sarkán levő 1-ső számú, három utcára néző sarokház, hol ma szálloda és vendéglő van, tehermentesen szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy-két jó családból való,
2-3 középiskolát végzett fiú
fizetéssel felvétetik
tanulónak
a Szent László nyomdában.

Egy magyarországi bérlő levele.

Wilhelm Ferenc gyógyszerész os. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria. Naszály.

Van szerencsém itt e helyen köszönetemet kifejezni azért a csodás hatásért, mely az Ön kitűnő Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító-teájának használata után nyilvánul. Evvel a teával egy süttői asszonyt teljesen meggyógyítottam, habár ezt az asszonyt már háromnegyed év óta a környék legjobb orvosai gyógykezelték és már lemondottak életéről. Ezen kúra által a tea oly kedvelt lett itt a környéken, hogy Török József gyógyszerész, Budapest, Király-utca 7. bizonyosan nagy mennyiséget ad el a süttői gazdáknak.

Az én házamban is megtörtént, hogy én nálam alkalmazott fiatal ember oly éles eszűfájdalmakat érzett, hogy se kezét, se lábát mozgatni nem tudta, de az Ön teájától három csomagnak elhasználása után teljesen meggyógyult. Én is használok ezt a teát kétszer évente és megvagyok győződve, hogy az nekem jól tesz. Mégegyszer a gyógyultak leghálásabb köszönetét kifejezve, maradok kitűnő tisztelettel

Hohldampf Mihály,

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész os. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueridkban.

Klimatikus
gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

(STÁJERORSZÁG).

Nyári üdülő.
IDÉNY:
május—október.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, szív-izmok megbetegedésénél, idegbajok-
nál stb.

Gyógyeszközök: Inhalációs therepia, pneumatikus kamarák, hidegvízgyógyintézet, szén-savas fürdők, Fungó-gyógymód stb. stb.

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szent János-kut, Remete-forrás.

Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőigazgatóság

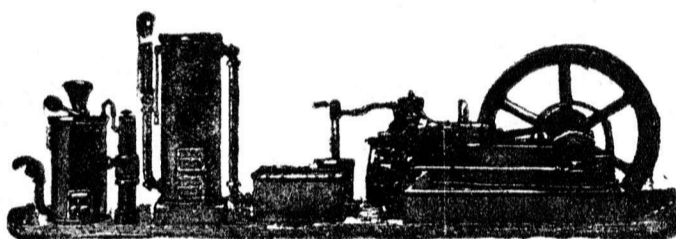
Osers és Bauer motorgyára

Budapest, Podmaniczky-utca 18.

Ajánlja elsőrendűnek elismert, legújabb szerkezetű

szívógáz-generatoros motorait.

Üzemköltség
óránként és ló
erőnként 1¹/₂-
2¹/₂ fill. Antra-
cit, faszén vagy
koksztüzelésre
egyaránt alkal-
mas.

Legmesszebb
menő
szavatosság!
Elsőrendű
referenciák.
Kedvező
fizetési
feltételek!

Benzin-motorok és lokomobilok szolid kivitelben.

Költségvetéssel és árjegyzékkel díjmentesen szolgálunk!

NAGYVÁRADI

középiskolai internátus,

Nagyváradon, a Tisza Kálmán téri Eiek-féle házban, (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én,

gimnáziumi, reáliskolai és felső kereskedelmi
tanulók részére

internátus fog megnyitni.

Egyenkénti tanítás nevelő-tanárok vezetése és felügyelete alatt. Szigorú korrepetálás és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Francia társalgás az intézet francia születésű tanár-nevelőjével. Zeneoktatás megbeszélés szerint.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatót kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekezni lehet naponként 9-től 12-ig.

Nagyvárad, 1906. június 18.

DÉNES PÁL,

intézettulajdonos és igazgató.

1686. a.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Olaszi, Fő-u. Bazár épület.

Nagyvárad legnagyobb áruháza.

Ha igazán pénzt akar megtakarítani s bámulatos **olcsón vásárolni** úgy kizárólag minden rőfös, rövidáru, és diszitési cikkekért az Amerikai Áruházba forduljon, hol most szezon végén még a szokott olcsó áránál is olcsóbb árakban árusítanak.

Különb en is mindenki tudja, hogy

az amerikai áruház olcsó árai utólrhetetlenek.

A hatóságilag engedélyezett vegelés!

A Fábry Testvérek

Fő-utcai Moskovits-féle palotában
lévő üzlethelyiségében már csak rövid
ideig tart.

Az összes áruk: Kalapok, cipők, ingek,
zsebkendők, vásznak, sifonok, szallagok, bar-
hetek, bélésaruk, csipkék, fiu- és leány ci-
pők és csizmák, férfi, női és gyermek haris-
nyák, pamutok, himzések nagyban és ki-
csinyben minden elfogadható áron el-
adatnak.

Üveg iroda, bolti állványok, gázberendezés,
több gázlámpa, nikkel kirakat állványok, áru
dobozok

igen olcsón eladók.

Üzlet áthelyezés!

A már 18 év óta fennálló óra — ékszer
és látszer üzletem, óra javító műhe-
lyem a Fekete Sas szálloda épületének
lebontása folytán

Fő-utca Orsolya zárdá épületébe

(Kiss Dávid donány tőzsdéje során) helye-
zem át, s azt Szilágyi Géza és Társa törvény-
székiileg bejegyzett cég alatt folytatom. Rak-
táromon menyegzői, keresztelési, bérnialási,
névnapi s más alkalmakkori ajándék tárgyak
igen izléses választékban található.

A n. é. közönség szives bizalmát továbbra
is kéri

kiváló tisztelettel

Szilágyi Géza órás

Fő utca

Egy tanonc felvétetik.

Üzlet áthelyezés.

A Fekete Sas szálloda épületének le-
bontása végett

katonai és polgári

szabó-üzletemet

Fő-utca, Orsolya-zárda-
épületbe helyeztem át.

A n. é. közönség és vevőim további nagy-
becsű bizalmát kérem kitűnő tisztelettel

Sz. Kocsis János,

katonai és polgári szabó. 1741.

Baross-utca 60—sz. házban egy
modern uri lakás fürdőszobából s a
hozzátartozó mellékhelyiségekkel **1906**
november 1-től, valamint ugyanott
egy udvari magtár és aszfaltozott pince-
helyiség minden órán kiadó.
Értekezhetni a Polgári takarékpénz-
tár részvénytársaságnál **Kossuth La-
jos-u. 4 sz.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Arteszi a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kaphatók. Ugyanott kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja
villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett
Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű

BÚTOROKAT

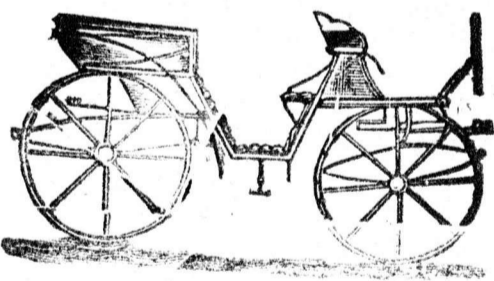
gyári áron, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál

NAGYVÁRADON, FŐ-UTCA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: **PORJESZ HERMAN.**

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.
Kívánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám.

Villanyerőre berendezett n.-várad
KOCSIGYÁR!

Hogy biharvármegye gazdaközönségének ko-
csi szükségletét kielégíthessük gyárunkat

villanyerőre

rendeztük be s így azon helyzetbe jutottunk,
hogy képesek vagyunk a legnagyobb megren-
deléseket a legrövidebb idő alatt teljesíteni.

Raktárunk megtekintését új kocsikból a nagyközönség figyelmébe ajánljuk
mindennap reggel 7-től d. u. 6-ig.

Nagyvásár alkalmával a kocsikiállítás Szilágyi Dezső-utcán rendezzük.

Állandó raktárt tartunk u. m. fedeles, fedeleetlen, üveges landauer, lando-
net, Esterházi, bordás, paszket, kucsir, női hajtó charaban és sandlauser kocsikból.

Bármilyen fék 12 óra alatt szereltetik.

Mint a gumi kerekek helybeli képviselője, azokat részletfizetésre számitjuk
és a tőlünk beszerzett gumikerekek javítását díjmentesen eszközöljük.

Elvállalunk ezenkívül mindenféle javításokat u. m. kovács, kerékgyártó, szat-
ler, fényező munkát a leggyorsabban elkészítve.

Mindenféle kocsikellékek u. m. lámpa, szivacs, szarvasbőr, nicklirozott rud-
vasalás gyári áron kaphatók.

Régi kocsikat javítunk s egész újra is kicserélünk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel

VADÁSZ TESTVÉREK,

kocsigyárosok, Szilágyi Dezső-utca. Telefon sz. 445.

Ugy vidéki, mint helybeli levélmegrendelésekre személyesen jelenünk meg. Árjegyzéket kívánatra ingyen
és bérmentve küldünk.

1737

„Első nagyváradai cipő és csizmagyár“

Moskovits Farkas és Társa

ajánlja

elsőrendű kézimunka

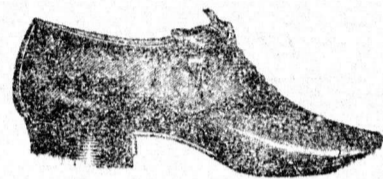
cipő és csizma

készítményeit.

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. szám
(volt rendőrségi épület.)

RÉTAY ÉS BENEDEK

Oltárépítő és templomberendezési műintézete, egyházi szerek és zászlók gyára, elvállal templomok teljes berendezését, felszerelését, kifestését és kikövezését.

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 59. SZ.

1740.

Vallerstein Fülöp Fiai Nagy-Várad Bémer-tér.

Két nagyobb áruháztár megvétele azon kellemes helyzetbe juttatott bennünket, hogy

intézetek és iskolákba jövő fiu és leánygyermeknek

szükséglendő mindennemű fehérneműket, harisnyákat, zsebkendőket, eddig még nem létezett olcsó szabott árak mellett szolgálhatunk. Ugyanezen alkalommal értesítjük n. b. vevőinket, hogy

visszamaradt nyári raktárunkat

saját bevásárlási árunkon alul, tehát gyári áron alul elárusítjuk.

Szőnyegek, függönyök, ágy és asztalterítőkből, felhalmozott izléses raktárunk mélyen leszállított árakon.

Asztalneműek és vásznakban a legjobb gyártmány.

Szövetek, diszek, csipkék minden elfogadható árban. — Confectio raktáram, különösen közhasználatra való darabok minden versenyt felülmulnak.

Olcsó, szabott árak minden darabon jelezve és ezenkívül még készpénzvásárlásnál

5% árengedmény.

Postai rendeléseknél a megnevezett árúért a pénzt visszaadjuk.

Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai.

Madracok és paplanok mérték szerint.

Nyomatott a Szent László nyomdában Nagyváradon.

Maradékok félárban

Ferdinándok és galériák.